

Makói Független Újság

POLITIKAI NAPILAP

Felelős szerkesztő: Dr. Kiss Pál.
FELELŐS SZERKESZTŐ TELEFON-SZÁMA: 63.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Dessewffy-tér 7. szám alatt.

Telefon szám 124.
Hirdetéseket díjszabás szerint közlünk.

Kiadó és laptulajdonosok:
Dr. Kiss Pál és Lepsis Kálmán.

Fegyverszünet.

Makó, nov. 8.

Az orvosi tudomány észleletei közé tartozik, hogy sok minden féle elmebaj gyógyítható már, de azt a nemét az elmebajnak, amelyet fixa ideának (rögeszmének) neveznek, nem gyógyíthatja és magától is a legrikkább esetben gyógyul. Az agyvelő valamely titokzatos, ki nem puhatható sejtjeibe befészkelődik valamely téveszme és ott megszilárdul. Világos pillanatokban, amikor a fixa idea pihen, az illető, aki e betegségben szenved, egészen normálisnak és beszámíthatónak látszik. De ha a beteg agyrész működik, a szerencsétlen ördöngösi kezd. Minden logikáját elveszti és sem hideg zuhany, sem semmiféle más orvosság nem segít rajta.

S miután ez így van, ki csodálkozik azon, ha Tisza István, a geszli részeg kappan, ismételt ördöngésekbe esik és ágál, kiabál, fanatizálni akar és ki akarja rugni a világ fenekét. Ez a jelenség föltétlenül az agyvelő valamely defektusára vezethető vissza. Andrassy, aki nem orvos, mégis bizonyos intuícióval jellemezte ezt a nemét az ördöngésnek, mondván, hogy Tisza időnként honmentési örületben szenved.

A legcsudálatosabb a dologban az, hogy noha az ördöngés evidens, mégis magával tudta ragadni bizonyos ideig az egész munkapártot és magát a kormányt is, ami megfelelhet annak a mondásnak, hogy egy bolond százat csinál. Mintha hipnotizálva lett volna a nagy tábor a kabinet tagjaival együtt, amikor elhiték, hogy Tisza bolondsága szinbölcsesség és ördöngése államférfiui providencia.

Ezért történt a tegnapi kiruccanás. Még tegnap a Ház ülése előtt a munkapárt és a kormány Tisza bolondságának a szuggesztiója alatt állt. Persze azt hitték, hogy az ellenzék az első roham alatt össze fog törni. De amikor ennek éppen az ellenkezőjét tapasztalták, amikor látták, hogy az obstrukció ezáltal csak nagyobb erőre kap, hamarosan kijózanodtak. S a tegnapi esti munkapárti értekezleten már észlelhető volt a kijózanodás folyamatainak kezdete.

Ott már békés velleitások kerekedtek fölül és im, csodák csodája! Magának az ördöngő Tiszának is, mintha lucidum intervallumja lett volna. Már tegnap ő sem zárkózott el a békés megoldás elől.

S ma délelőtt csakugyan megszületett a béke. Nem egészen váratlanul, de mégis meglepetésszerűen. Az alább közlendő tudósításban már hírül adjuk a részleteket is. A két függetlenségi párt egymással megegyezett s megtalálta a kormányval való megegyezés módját is.

Ebben a megegyezésben kifejeződik Tiszának és ördöngésének siralmas bukása. A ceszaromániában szenvedő, hatalmi örülettel megvert ember, aki azt hiszi, hogy csak akarnia kell s egy ökölcspárra összeomlik a világ, kénytelen belátni, hogy vagy ő alkalmazkodik, ha tud, vagy ő maga török össze.

Az ördöngő tehát a bukáshoz érkezett. S csöndben, magában, mikor senki sem látja és senki sem hallja, megkérdezheti magától Tisza, hogy vajjon nem volt-e mégis igaza Andrassy-nak? Bizony rászolgált Tisza nem a Nietzsche-féle „Übermensch“ hanem a politikai „Übermarr“ elnevezésre.

A béke jegyében.

Tisza bukása.

— Telefon tudósítás. —

Budapest, nov. 8.

A tegnapi viharos ülés után egészen váratlanul, senkitől sem sejtve bekopogtatott a parlamenti béke. A Tisza által hirdetett nagy harc helyett a megállapodás lépett előtérbe s jölehet tegnap még mindenki vérről álmodott, a mai nap egy pillanat alatt keresztülhuzta Tisza minden számítását.

Az eset a következőképpen történt:

A kormány tegnap belátta, hogy Berzeviczy lemondásával esapdába került, mert az ellenzék Návay Lajos alelnök indítványa fölött hónapokig húzódnó vitát kezdett s ezzel örökre megsemmisítette Tisza házelnökségét s ezzel lehetetlenné tette magát az erőszakot is. A kormány így nehéz helyzetbe jutott, amit sikeresen felhasznált Andrassy Gyula gróf és még tegnap este érintkezésbe lépett gróf Khuen miniszterelnökkel, akit arra kapacitált, hogy fogadja el azt a tervét, hogy a költségvetés mellett a véderőreformot tárgyalják a hét bizonyos napjain. Khuen a törvényhatóságok hatása alatt erre hajlandónak is mutatkozott.

Andrassy erre még tegnap este felkereste a függetlenségi pártban Justh Gyulát, akivel közölte tervét s közölte azt is, hogy ahhoz a miniszterelnök hozzájárult. Justh ezen az alapon hajlandó volt a tárgyalásokat megkezdni. Andrassy Gyula erre Kossuth Ferencet látogatta meg, akivel szintén sikerült megállapodnia. A vezérek erre elhatározták, hogy ma reggelre a Házban értekezletet tartanak, amelyben részletesen megállapítják a béke feltételeit.

A vezérek ma délelőtt a jegyzői szobában értekezletre hívták pártjukat s ezen sikerült a békét megteremteni.

A pártok elhatározták, hogy a hét négy napján a Ház a költségvetést tárgyalja, szerdán és szombaton pedig a katonai javaslatokat. Abban az esetben, ha december 16-áig a költségvetés letárgyalva nincs a katonai javaslatok lekerülnek a napirendről.

Január elseje után, ha erre szükség lenne, a kormány rövid indemnitást kap. Az üléseket csak azokban a napokban lehet meghosszabbítani, amikor a költségvetést tárgyalják. *Tisza elnöksége ki van zárva s bárki legyen is az elnök, a házszabályokat Berzeviczy szellemében kell magyarázni.*

Az ellenzék ezzel a határozattal tizenegy napra lemondott a technikai okstruktúráról.

Mikor Andrassy és Justh bevonult a terembe, az ellenzék lelkesen megéljenzte őket. Gróf Tisza sápadtan ült a helyén...

Kabos Ferenc alelnök háromnegyed 11 óra után nyitotta meg az ülést.

Ezután elfogadták Berzeviczy lemondását, melyhez többen hozzászóltak.

Hegedüs Loránt betérjesztette a pénzügyi bizottság jelentését a költségvetésről.

Utána a holnapi napirendjére az elnökválasztást, péntekre pedig a költségvetés tárgyalását tűzte ki a Ház.

Ülés vége egy negyed 12 órakor.

Egy havi közigazgatás.

Az alispán havi jelentése.

— Saját tudósítónktól. —

Makó, nov. 8.

Csanádvármegye közigazgatási bizottsága ma délelőtt tartotta meg Hervay István alispán elnöklésével november havi rendes ülését.

Az ülésnek olyan tárgyai nem voltak, melyek valami nagyobb vitát idéztek volna elő. Az egyes előadmányokat észrevétel nélkül vették tudomásul. Ezekről lapunk hírvonatában számolunk el.

Legnagyobb jelentőséggel bírt az alispán havi jelentése, melynek fontosabb részeit kivonatolva alább közöljük. A hivatalnokok segélyezése körül kifejlődött eszmecseréről pedig lapunk más helyén külön közleményben számolunk be:

A közigazgatás állapota.

A vármegye területén az elmúlt hóban oly jelenségek, amelyek a közigazgatás menetére zavarólag hatottak volna, nem volt észlelhető. A vagyon és személybiztonság mindent kielégítő volt. A munkáslakosság körében bizonyos nyugodt megelégedettség tapasztalható, ami egyenes következménye annak, hogy a lakosság az egész év folyamán bőséges keresetre talált.

A munkásházak.

Szociális mozgalom jelei az egész vármegye területén nem észleltek. A munkásházak építési ügye dacára annak, hogy a szegény lakosság mind jobban-jobban törekszik munkásházák után, csak nehezen mehet előre, mivel az építéshez szükséges telkek megszerzése nagy nehézségekkel jár, mivel a telektulajdonosok

a mint tudomást szereznek arról, hogy a telket a vármegye óhajta megvenni, kétszeres, sőt háromszoros árat kérnek és épen azon községekben nehéz telkeket vásárolni, ahol még munkásházák nem épültek. Ezenkívül még az építési költségek is tetemes emelkedést mutatnak.

A drágaság.

Ha a munkáslakosság helyzete a vármegye területén kedvezőnek mondható is, annál súlyosabban nehezedik a minden téren mutatózó drágaság azokra, akik meghatározott havi díj mellett kénytelenek maguk és családjuk eltartásáról gondoskodni. Már a múlt év folyamán rámutatott az alispán azon súlyos állapotokra, amelyek a vagyontalan kisebb javadalmazású tisztviselő és egyéb havi díjasok körében mutatkozik, azonban dacára annak, hogy egy a közigazgatási bizottság, valamint a törvényhatósági bizottság is magáévá tette ezek panaszos ügyét, helyzetük nem hogy semmit se javult, de mindig jobban és jobban súlyosodik, mivel életfentartásuk őket adósság csinálásra kényszeríti és mentől később jön részükre a segélyezés, annál kevésbé fog enyhíteni bajaikon.

Az elmúlt hóban a vármegyei segély- és kezelőszemélyzet és a szolgásményzet fordult az alispánhoz kérelemmel, rendkívüli drágasági pótlék kieszközölése végett, minthogy azonban a törvényhatóságnak a tárgyban hozott határozata a legközelebbi módon elutasított, kérvényük előterjesztését is feleslegesnek találta. De amint már a múlt évben javaslatba hozta, hogy ezen országos bajnak orvoslását csak akképpen vélné eszközölhetők, ha a kormány javaslatot tenne a törvényhozásnak a drágasági pótlék kivételére, amely pótladból befolyó jövedelem semmi más célra fordítható nem lenne s a szükséghez képest volna felhasználható. Ez irányban tett előterjesztése a múlt évben a kiküldött bizottság által el nem fogadhatott ugyan, azonban az alispán meggyőződését ezen visszautasítás meg nem gyengítette, azért ismételt kéri, hogy a közigazgatási bizottság kezdeményezőleg forduljon a törvényhatóságokhoz s indítson országos mozgalmat ennek mielőbbi megvalósíthatása érdekében.

A járványkórházak ügye.

A vármegyei járványkórházak építési ügyében a törvényhatóság határozata folytán felirattal fordult az alispán a belügyminiszterhez, hogy az építési tőkének egy részét, a fennálló szabályok értelmében boesassa a törvényhatóság rendelkezésére, csak attól tart, hogy elhatározását oly időben fogja közölni, hogy a tavasz beálltával az építkezéseket nem tudják megkezdni.

— Közgyűlés a városnál. Makóváros képviselőtestülete e hó 13-án hétfőn délelőtt tartja meg Galambos Ignác dr. polgármester elnöklésével november havi rendes közgyűlését, melyet a városi széképület renoválása miatt ez alkalommal is a vármegyei ház nagy termében tartanak meg.

A választók névjegyzéke.

A közigazgatási bizottság ülése.

— Saját tudósítónktól. —

Makó, nov. 8.

Nagy port vert fel nálunk szeptember havában, hogy ismeretlen módon eltűnt az országgyűlési képviselőválasztók névjegyzéke a városházáról. Mikor a névjegyzék eltűnt, Galambos Ignác dr. polgármester nyomban jelentést tett a vármegye alispánjánál is a különös körülményről, egyben Budapestre utazott, hol a miniszternek is bejelentette a ritka esetet.

Még élénk emlékezetében él mindenkinek, hogy míg a polgármester a miniszternél Budapesten járt, ide haza a névjegyzék olyan különös módon, mint eltűnt, ismét megkerült. Előkerült valahonnan Wizinger Károly központi választmányi jegyző szekrényének tetőjéről.

Ez a körülmény azonban nem szüntette meg azt az eljárást, melyet az alispán indított arra nézve, hogy miként tűnt el a névjegyzék? A vármegye közigazgatási bizottsága a múlt havi közgyűlésen utasította az alispánját, hogy a vizsgálat eredményéről tegyen a legközelebbi üléshez jelentést.

Ennek a kötelezettségének a mai közigazgatási bizottsági ülésen tett az alispán eleget. A vizsgálatnál ugyanis kiderült, hogy Wizinger Károly még a nyár folyamán kérte a városi kiadótól az ideiglenes névjegyzéket, mit az nyomban egyik kisbírótól el is küldött. Minthogy azonban a kisbíró már nem találta otthon Wizinger Károlyt, a névjegyzéket átadta a Wizinger irodájában alkalmazott Pribék Mária nevű írónak leányának, ki nem tudta, hogy az milyen nagyfontosságú okmány, feldobta egyik szekrény tetőjére. Csak mikor tüvé tették érte a várost, akkor találta meg véletlenül Pribék Mária.

Ez volt a választók névjegyzékének elvesztéséről szótó történet. A közigazgatási bizottság azonban nem elégedett meg teljesen vele. Bár a gondatlanságért nem szabott ki semmiféle fegyelmi büntetést, de szigorúan utasította a polgármestert a nagyobb körültekintésre és gondosságra. Egyben utasította a polgármestert, hogy jövőben az ideiglenes névjegyzéket két példányban készíttesse el, melyből az egyik a tüzmentes szekrényben őrzendő mindaddig, míg a betűsoros készül. Elrendelte továbbá az alispán indítványára a közigazgatási bizottság, hogy jövőben a névjegyzékhez pótlójeleket függeszteni nem szabad.

Értesítés.

Van szerencsém a n. é. hölgyközönségnek tudomására adni, hogy a

téli modell-kalapok

megérkeztek és a tulzsfolt raktár miatt mélyen leszállított árban kiárusítom, alakítások darabja 1 koronáért elfogadjatik. Egyben még felhívom a n. é. közönség figyelmét, hogy az előnyomda intézetemet megnagyobbítottam és mindenféle előnyomda munkát a legszebb és a legolcsóbb árért elvállalok.

Tisztelettel **Kertész Manoné**
Endrei Márton üzlete mellett.

A tisztviselők és a drágaság.

Vita a közigazgatási bizottságban.

(Saját tudósítónktól.)

Makó, nov. 8.

Hervay István alispán Csanád-vármegye közigazgatási bizottsági ülésén nemcsak havi jelentésének kapcsán, de felszólalásában is élénk színekkel festette a közszolgálatban levő havi fizetéssel bíró tisztviselők helyzetét.

Ezek ugyanis a napról-napra emelkedő és minden téren tapasztalható drágaság miatt jövedelmekből nemcsak hogy megélni nem tudnak, hanem a kisebb havi fizetéssel bírók még a nyomorral is küzdenek.

Az alispán igen nagy bajt lát e szomorú körülményben, mert a tisztviselők eladósodnak, ami egyenesen a köznek kárára megy.

Ez a körülmény már a múlt évben is arra indította az alispánt, hogy a törvényhatóságnál indítványt tett olyanformán, hogy az írjon fel a törvényhozáshoz a közszolgálatban levő tisztviselők helyzetének pótlódó kivétele útján való javítása tárgyában.

A múlt évben a törvényhatóság nem tette magáévá az indítványt, azért az alispán a közigazgatásnak mai ülését kérte, hogy az tegyen ilyen irányú indítványt a törvényhatóságnál.

Návay Tamás: Minden tekintetben osztja az alispán véleményét, helyesli is, hogy a közigazgatási bizottság tegye meg az indítványt a törvényhatóságnál.

Dóza Sámuel dr.: Tény, hogy az ország tisztviselői kara küzd a megélhetés nyomasztó gondjaival és belátja azt is, hogy ezen az általános bajon csakis törvényhozásilag lehet segíteni, azért helyesli az alispán indítványát, bár azt hiszi, hogy adópolitikai szempontból nehézségekre fog ütközni.

Hozzászólt még a tárgyhöz Kayser Lajos és végül Hervay István indítványára egyhangú határozattal kimondotta a bizottság, hogy a törvényhatósági bizottsághoz benyújtandó indítvány elkészítésére bizottságot küld ki.

A bizottság tagjaiul megválasztották Hervay István alispánt, Dóza Sámuel dr. vármegyei tiszti főjegyzőt és Tarnay Ivor megyei főjegyzőt.

Végül kimondotta a bizottság, hogyha a törvényhatóság az indítványt magáévá teszi és ilyen irányban felír a törvényhozáshoz, akkor a felíratot hasonló szellemű felíratul való támogatás végett az összes törvényhatóságoknak megküldik.

Fodor Jenő bűnügye.

Tíz hónapi börtön.

— Saját tudósítónktól. —

Makó, nov. 8.

Fodor Jenő temetkezési vállalkozó bűnügyeit két részre osztotta a bíróság, mert a legtöbb ügyben, a nagyobbakban, még mindig nem lehetett befejezni a vizsgálatot. A kisebb bűnügyekben, amelyek közt bírói zártörés, sikkasztás stb., szerepel, múlt héten tartott tárgyalást a szegedi királyi törvényszék büntető tanácsa, az ítéletet pedig tegnap kedden hirdették ki. A bíróság Fodor Jenőt tíz hónapi börtönre ítélte. Az ítélet ellen Fodor Jenő, aki továbbra is vizsgálati fogságban maradt, főlegbezt jelentett be.

NAPI HIREK

Tájékoztató.

Naptár. Nov. 9. Csütörtök. Római kath. Gottfried pk. Gbr. kath: Október 25. Marcian. — Nap két 6 óra 25 perckor, nyugszik 4 óra 34 perckor.

Időjárás. A budapesti meteorológiai intézetnek Makóra érkezett jelentése szerint a következő időjárás várható: Változó, felhős idő várható, lényegtelen hőváltozással és elvélve esővel. — Sürögnyomozás: Változó, enyhe, elvélve csapadék. Déli hőmérséklet: 11-2 fok Celsius.

— Dessewffy Sándor püspök hagyatéka. Temesvárról jelentik: Ma került tárgyalásra a temesvári közjegyző előtt néhai Dessewffy Sándor csanádi püspök hagyatéka. A püspök 1,085.000 koronát hagyott hátra és végrendelete szerint ebből rokonai 60.000 koronát, makói gazdasági hivatalnokai és szolgái 50.000 koronát kapnak, míg a többi emberbaráti és egyházi célokra fordítatik. Ezen összegből a püspök 400.000 koronát hagyományozott egy temesvári új kórház céljaira. A város tudvaleg közel két millió költséggel kórházat épít, melynek tervei már elkészültek és az építést a közel jövőben meg is kezdik.

— Tanácsülés. Makóváros tanácsa pénteken délelőtt tartja meg Galambos Ignác dr. polgármester elnöklésével rendes heti ülést.

— Lemondó képviselők. Minthogy Baranyi János és Nagy István Makóváros képviselőtestületének virilis jogon is, választás útján is tagjai, ma mindketten bejelentették Galambos Ignác dr. polgármesternél, hogy képviselői jogukat a választási jogon akarják gyakorolni, ezért a polgármester helyettük Szalai István és Horváth Mihály póttagokat hívta be a képviselőtestületbe.

— Kintetett tanítók. A vallás- és közoktatásiügyi miniszter Füleky József római katolikus és Teleky Sándor református tanítók részére 200—200 korona személyi pótléket utalványozott ki, mely az illetőknek nyugdíjába is beszámíthatik.

— Rokkant tisztviselő. Proska Gusztáv 1884 óta állott a város szolgálatában, mint tisztviselő. Legutóbb az irodatiszti állást töltötte be. Proska Gusztávra el lehet mondani, hogy hosszú működése alatt mindig szorgalommal és becsületességgel szolgálta Makó városát, pedig sokszor két állást is töltött be. Az emberföltötti nagy munka időnap előtt megrokkantotta erejét. Egyik oldalát szélhűtés érte. Munkaképtelenná vált, ezért most 700 korona kegydíjért folyamodott Makóvárosához. A kérelmet hétfőn tartandó rendes közgyűlésén tárgyalja a város képviselőtestülete.

— A miniszter köszönete. A vallás és közoktatási miniszter köszönetét nyilvánította Biró Géza makói tanítónak, valamint Bálinth Dezső keveremesi állatorvosnak népszerű felolvasásukért, melyeket tartottak.

— A vármegye egészségügye. Istók Barnabás dr. vármegyei főorvos Csanád-vármegye közigazgatási bizottságának mai üléséhez érdekes jelentést tett a vármegye egészségügyi állapotáról. E jelentés szerint a vármegye egészségügyi állapota a legjobbnak nem mondható, mert a járványos betegségek közül a múlt hónapban a kanyaró, hasihagymáz vörheny fordult elő. Igaz ugyan, hogy a hasihagymáz leginkább Mezőhe-

gyesen a tömeglakásokban fordult elő, máshol így Makón is szorványosan. A főorvos jelentése alapján a járványos kórok megszüntetésére az óvintézkedések szigorú keresztül vitele iránt intézkedett.

— Adományozás. A Makón építendő új zsidó templom céljaira ma következők fizették be adományukat: Grünstein Márk és Pollák Sándor 100—100 koronát, Iványi Hugó dr. és Bleier Zsigmond 50—50, Hegyi József 20 koronát. A beszerzendő orgona alap javára pedig Neumann János 10 koronát fizetett le. Az adományozóknak a hitközség elöljárósága ez uton fejezi ki köszönetét.

— A városgazda fegyelmije. Megemlékeztünk már arról, hogy a vármegye alispánja felfüggesztette állásától Sipos István városgazdát kötelességeinek mulasztásáért, felelősségével szemben tanusított durva magaviseletéért és engedetlenségéért. Sipos István városgazda nem nyugodott meg egyszerűen az alispán intézkedésében, mert a felfüggesztő határozat ellen a vármegye közigazgatási bizottságánál élt felelősséggel. A közigazgatási bizottság mai ülésén foglalkozott Sipos István felelősségével. Minthogy azonban a vizsgálat adataiból a felhalmozott vádak a város gazdával szemben valóknak bizonyultak, a közigazgatási bizottság Sipos István városgazdát felelősségével elutasította.

— Tűz. Tegnap délután tűz ütött ki Biró Albert dombegyházi birtok pusztáján és elégett egy 4 öl hosszú, 3 öl széles és 2 öl magas szénakazal. A kár 850 korona mely biztosításból megtérül. A vizsgálat kiderítette, hogy a tüzet Jásik János 6 éves és Papp Sándor 5 éves fiúk okozták, kik a szénakazal közelében tüzzel játszottak és cigarettáztak.

— Mennyi adó folyt be? A kir. pénzügyigazgató a vármegye közigazgatási bizottságának mai ülésén tett jelentést az adók beszedéséről és pedig befolyt október havában egyenes adó 150987 korona, hadmentességi díj 9070 korona, fogyasztási és italadóban 500940 korona, bélyeg és jogilletékben 77058, italmérségi illetékben 6063, vizszabályozási járulékból 20510, dohány eladásból befolyt 74945 korona.

— Gyógyszertár átvétel. A Szt. István-téri Bessenyei-féle gyógyszertár mátol kezdve Jenei Székely Lajos gyógyszerész tulajdonába ment át, a gyógyszertár a tulajdonos személyesen fogja vezetni. Jenei Székely Lajos nem ismeretlen ember Makón. Több éveken át vezette az egyik legelőkelőbb makói gyógyszertárt s mint kiváló szakember garanciát nyújt afelől, hogy a közönség igényei minden tekintetben ki lesznek elégítve.

— Makóváros tankötelesei. A tanköteleseket néhány héttel ezelőtt írták össze az e célra kiküldött tanítók. Az összeírás most szedte statisztikai rendszerbe a város iskolai nyilvántartó. E statisztika szerint 6 évtől 11 éves korig, tehát mindennapi iskolaköteles van római katolikus 1690, görög katolikus 149, református 2056, ágostai hitvallású 82, izraelita 165, orthodox izraelita 136. Ismétlő iskolaköteles van római katolikus 470, görög katolikus 29, református 724, ágostai hitvallású 50, izraelita 1, orthodox izr. 1. Vagyis van Makón mindennapi iskolaköteles 4278 ismétlő köteles pedig 1275. A tanítók azonban megvannak róla győződve, hogy sok iskolaköteles van még, kiket szüleik eltagadtak. Ezeknek kpuhatolása pedig a hatóság kötelessége.

— A vármegye utzi. A miniszter az 1904 évi XIX. törvények értelmében 7 év alatt 1,321.480 korona 63 fillért folyósított utak építésére. Ezen összegből a következő utak épültek: a makó-püspöklelei út 13.446, a makó tótkomlói uton 13.780, a makó-pitvarosi uton 13.200 a makó-csanádpalotai uton 16.780, a nagylakcsanádpalotai uton 4.450, a battonya-mezőkovácsházi uton 14.372, a mezőkovácsháza-magyarbánhegyesi uton 3.882, a magyarbánhegyes-dombegyházi uton 8.855 kilométer.

— Szökött katona. Tamás János aradi közhuszár megszökött ezredétől és a esendőség Tornyán letartóztatta. A szökött katonát a esendőség ma visszakísérte századához Aradra.

— Lövöldöző emberek. Varga István Királyhegyesi lakos tegnap jól berúgott a Weisz Márkus koresmájában és mikor nem akartak neki több bort adni, revolvert rántott elő és rálőtt Weisz Márkusra. Szerenese, hogy csak kalapját lötte keresztül. Ekkor a részeg embert kidobták a koresmából egy másik részeg társával, Farkas Mátyással. Az után aztán mindkét részeg revolvert vett elő és lövöldözni kezdtek veszélyeztetve a közönség életét. A két résztvevőt a rendőrség fegyverezte le és megindította ellenük az eljárást.

— A régi bosszu. Rehák Péter csanádpalotai ember régi idő óta haragos viszonyban volt Harangozó Antallal. Rehák régi gyűlöletének ma úgy adott kifejezést, hogy az után kétszer rálőtt Harangozóra, de nem talált. Rehák ellen megindult az eljárás.

— Lopás. Kohut Galla Sándor csanádpalotai lakostól ismeretlen tettes egy pénztárcát lopott el 11 korona készpénzzel. A tettest nyomozzák.

— Utazás valamennyi fürdőbe. Magyarország a fürdők hazája. Bérei között ezer számra van klimatikus és egyéb gyógyfürdő s bizony nagyon sok ember van rászorulva, hogy ezeknek a gyógyerejét igénybe vegye, de hát visszatartja tőle a pénz hiánya. Csütörtök este mindenki végig járhatja az összes gyógyfürdőket. A makói Uránia színházban ekkor lesz az első előadása a tradí Victor és Török Károly „Fürdők országa” címen megírt gyönyörű darabjának s a közönségnek ismét alkalma nyílik nem csak egy szellemesen megírt, szép darabot végig hallgatni, hanem gyönyörködni is a budapesti Uránia gyönyörű színes és mozgó képeiben. A Magas Tátra, Pöstyén, Herkulesfürdő, egész Erdély, a Balaton, mint, mind felvonulnak előttünk, ugyan kine gyönyörködnék bennök szívesen.

— Anyakönyvi hírek. Házasságot kötöttek. Szekeres Lajos Szabadi Veronikával. Elhaltak: Bigáz Ilona özv. Lovászi Józsefné 81 éves korában.

x Naponta friss „Baksör” kapható Érdeky József Barcsay-utcai vendéglőjében.

Egy jó magaviseletű **fiu** azonnal felvétetik. Kezdő havi fizetése 12 korona. Utolsó évben havi fizetése 20 korona. a Makói Független Ujság nyomdájában.

Agyonverték a rendőrök.

Brutálítás a fogházban.

— Saját tudósítónktól. —

Makó, nov. 8.

A battonyai királyi járásbíróóság vizsgálóbírója táviratilag jelentette a szegedi kir. ügyészségnek, hogy *Bencze János* napszámot két rendőr úgy összeverte, hogy a boldogtalan ember hat napi halálvergődés után kiszökött. Bencze János október 29-én este részegen ballagot hazafelé. A részegek szokása szerint dülöngélt, dalolt s közben kurjongatott is. Két közvégségi rendőr erre rátámadt a szegény, magával tehetetlen emberre, agyba-főbe verték, majd lábánál fogva bevonszolták a penészes, szűk dutyiba. Itt aztán bestiális módon végeztek vele.

Leteperték a földre, csizmasarokkal agyba-főbe rugdosták, majd rágázolták a rémesen ordító áldozat mellére, hasára s addig taposták, amíg a borzalmas fájdalomtól eszméletét veszve el nem hallgatott.

Reggeliek feküdt eszméletlenül az öszseroncsolt, halálra rugdalt ember, akinek minden bűne az volt, hogy részegre itta magát s utcai kihágást követett el. Ezért ítélte halálra a battonyai közrend két hatalmas öre. Amikor Bencze magához tért, a rendőrök kihurcolták a fogházból s kilökték az utcára, ahol ismét eszméletlenül esett össze. Irgalmas emberek szállították haza lakására a szerencsétlent, akinek alig volt ép porcikája.

Megrémült családjának csak annyit tudott mondani Bencze, hogy a rendőrök kirozták halálra, aztán újra ájulásba esett, irtózatot kinok közt halódott, míg végre most — egy heti kinszenvedés után — meghalt.

Holttestét fölboncolták s megállapították, hogy több oldalbordája s a mellkas-csontok betörték, valamint a belek s az összes nehezebb szervek megsérültek. A szegedi királyi ügyészség távirati utasítására a battonyai járásbíróóság tovább vezeti a vizsgálatot a bestiális rendőrök ellen.

Makói Uránia-színház.

Ujdonság a makói URÁNIÁBAN!

Csütörtökön este 8 órakor kerül színre itt először Aradi Viktor és Török Károly híres drámája:

A fürdők országa.

Három felvonás, 160 vetített és számos mozgóképpel.

Pöstyén fürdő, Tátrai képek, Téli sportok a Tátrában, Herkulesfürdő, Borszék, Tusnád, Siófoki fürdőélet, Fürdőélet Balatonfüreden, stb., stb. Felolvasó Mihelics Károly tanár ur.

Helyárak: I. hely 80 fillér, II. hely 60 fillér, III. hely 30 fillér. Karzati ülőhely 50 fillér, Karzati állóhely 20 fillér. Gyermekek az I. és II. helyen a helyárak felét fizetik. 134 Tisztelettel: Az igazgatóság.

Lapkihordó-fiúk

felvétetnek a kiadóhivatalban.

Közgazdaság.

Buza. E hét irányzata igen lanya volt, malmaink tartozkodó vételked naponta áresést eredményezett. — Lisztelhelyezés igen nehéz és a javult vizállás folytán Budapestre nagy mennyiségű gabona érkezvén fel, a malmok kihasználják a helyzetet és olcsón vásárolnak. — A kedvező őszi időjárás és a szép zöld vetések is lanyhítólag hatnak — kínálat meglehetősen jó az ország minden részében és nálunk is.

Kukorica: jobb kínálat és esőkönö kereslet mellett áraban lanyhult. Bánáti és bácskai állomásokról, most már megindult a kínálat és lehet, hogy rövidesen az eddigi magas árak nem fogják magukat tarthatni és jelentékenyen megrosszabodnak.

Árpa — zab változatlan.

Vöröshagyma: ugylátszik elért ahhoz a ponthoz ameddig egyes rosszakaratu kereskedők külföldre küldött körleveleikkel az árletörést előzták, mert ezen árakat a külföld acceptálja és határozott javulás állott be az elszállítások tekintetében is — naponta 25—30 waggon kerül elszállításra. Az érdeklődés kellemesebb és a hideg beálltával határozottan szilárdabb árakat remélünk.

Fokhagyma ártartós keresletben megcsappant, de 18 koronás árnál elhelyezésre talál.

Dughagyma igen élénk és áraban emelkedő.

Gabona árak:

Buza:	21-80	--	K.
Kukorica:	16-80	---	"
Árpa:	17-50	---	"
Zab:	18-	---	"

Az árak 100 kilogrammonként értendők.

Hagyma árak:

Vöröshagyma:	13-	--	K.
Foghagyma:	17-18	---	"
Dughagyma:	40-	---	"

A hagyma árai 100 kilónként értendők.

Az „ÓRANGYAL”

disztemetkezési vállalat

tisztelettel tudatja a n. é. közönséggel, hogy temetkezéseket, temetésekhez való gyászczikkeket a legegyszerűbbtől a legnyesebbig — a mai modern kor és izlés szerinti kiállításban — a legszolidabb árban eszközöl. Ravatalozásért és gyászkoziért külön díj nem számítatik. Tölgyfa kereszték és fejfák a legolcsóbb árban szerkeszthetők be nálam. A névfelirat arany és ezüstözéséért külön díjat nem számítok fel.

B. pártfogást kérve: 161

özv. Gyurik Lajosné, Kenyér-piac. (Tőkegyházban.)

Tanuló-leány

jó fizetéssel felvétetik.

Regény.

Ezerszer a halál torkában

(Egy idegen földrészekbe szakadt magyar ember csodás kalandjai.)

Elbeszéli: **Ő maga.** (86)

IX.

A vérfürdő.

Napról-napra jobban megbarátkozva volt ellenségeinkkel.

A vidék tele volt vadakkal és a folyók halakkal, enni való volt tehát bőven. Egy hét múlva azonban haza tértünk mindnyájan, de sajátos módon én érzem, hogy nem folytathatom tovább eddigi életemet fekete barátaim közt.

A vándorlás régi vágya szállott meg s újra feltettem magamban, hogy pár nap múlva még egy kísérletet teszek, hogy eljussak a civilizációba, most már egyenesen délnek tartva. Egy ideig azonban békén maradni kényszerítettem magamat s elkísértem a férfiakat vadászati kirándulásaikra és kijártam halászni az én odaadó Yambámmal.

X.

Borzasztó istenítélet.

Nagyon érdeklődtem a fekete gyermekei iránt s megfigyeltem érdekes szórakozásaikat. Nem mondom valami különös dolgot, hogy fiúk úgy mint lányok uszni tudnak, mihelyt csak jární kezdenek. Az anyák általában szabadon hagyják a folyókban lubickolni kicsinyeiket s nem törődnek vele, ha záporosóban meztelenül künn szaladgálnak. A mint a fiúk háromévesek, elkezdnek dárdákat dobálni egymásra csupa kedvtelésből.

E célra a lápokról hozott hosszú száraz nádveszőket használnak, melyeket a kicsinyek különböző távolságokról dobálnak egymásra, egyetlen megengedett puzsul apró tenyerüket használván. Soha sem fáradnak bele ebbe a sportba s meglepő ügyességre tesznek szert beöne.

(Folyt. köv.)

Nyilvános árverés.

10 kazal elsőrendű hereszéna, 2 kazal szép zöld hezeszalma a „Rónay”-féle földben a legtöbbet ígérőnek e hó 12-én, vasárnap délután 2 órakor eladja Iritz Sámuel özv. cég, Makón.

Valódi, tiszta kék-szilva

pálinka

teljesen szeszmentes 1 frt. literje Iritz Sámuel özv. cégnél.

Biztos sikert érhet el, aki venni, bérlni, eladni, bérbeadni, bármit ismertté tenni vagy értékesíteni akar a Makói Független Ujság hirdetései útján.

Rikkancsok felvétetnek a kiadóhivatalban.

Gyógyszertár átvétel!

Ezennel szíves tudomására hozom a nagyközönségnek, hogy

Besenyei Dezső urtól, a róm. katolikus templom mellett, a Szt. István-téren levő

gyógyszertárat megvettem
s ezentul személyesen fogom vezetni.

Raktáron tartok mindennemű bel- és külföldi különlegességeket, kötszereket, stb. stb. Raktáron nem lévő dolgokat, a legrövidebb idő alatt meghozatok.

A nagyközönség szíves támogatását kéri: Makó, 1911. nov. hó.

JENEI SZÉKELY LAJOS

(162)

gyógyszertártulajdonos.

Egy jó órát szerezhethet magának

vagy divatos arany- és ezüst ékszereket m. kir. fémjellel ellátva rendkívül jutányos árak mellett.

Menyasszonyoknak és vőlegényeknek 10 százalék árengedmény. Erős vasúti és munkás órák pontosan beszabályozva jótállás mellett. Régi nagy tört. aranyat a legmagasabb árban veszek vagy új tárgyakra becserelem. Különlegességek divatos női órákban és ékszerekben. Midőn biztosítom a n. é. közönséget a legszolidabb kiszolgálásról, b. párfogásukat kéri

VIDOR MANÓ órás- és ékszerész (20)

Makó, (főtér) az „Otthon“-kávéház mellett.

NŐI FELÖLTÖK ÓRIÁSI VÁLASZTÉKBAN!

(171) Szörmeáruk, boák, muffok a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig.

Legujabb divatu

női- és leánykalapok!

Posztó, biber, selyem, bársony- és gyászkalapok állandóan raktáron.

Diszítések és alakítások **Pártos E. és Tsa** Makó. Főtér, (az otthonkávéház mellett) a legujabb divat szerint.

Legujabb őszi- és téli ujdonságokban; színes angol áruból, posztóból, bársonyból és selyem-plüssből

o o Bébé- és leányköpenyek, felöltők különlegességek. o o Mértékszerű rendelek elsőrangú munkásokkal saját műhelyünkben a leggondosabb kivitelben készülnek.

Menyasszonyi kelengyék! Fehérneműek!

Ágynemű, francia és angol párna, ing, hálókabát, nadrág- és fűzővédő, paplan lepedő!

Csecsemőkelengyék.

Keresztelő párnák, fejkötők és himzet piqe paplanok.

Női bluzok a legizlésebb kivitelben.

Különleges pálinka-árjegyzék.

5 éves kajszin-barack pálinka literje 1 frt. 50 kr.,

10 éves kajszin-barack pálinka literje 2 frt.

Valódi ó-törköly pálinka literje frt. 20 kr.

Iritz Sámuel özv. cégnél

Valódiságért szavatosságot vállal acéj.

Kiadó ház.

Lonovics-sugáruton épült új házam, melyben van három szoba s előszoba a szükséges mellékhelyiségekkel, november 1-től kiadó.

Dr. Kiss Pál
ügyvéd.

MAKÓI FÜGGETLEN UJSÁG

KÖNYVNYOMDA.

Készülnek :

Rovatos ivenk,
Számlák,
Zárszámadások,
Üzleti kártyák,
Árjegyzékek,
Kereskedelmi nyomtatványok,
Névjegyek,
Szóró-cédulák,
Falragaszok.

Telefon-szám: 124.

Izléses kivitelű, hibátlan, tiszta munka. Ajánlja az újabb időben a mai kor igényeinek teljesen megfelelően villanyerőre berendezett műintézetét, mely a modern technika vívmányai szerint készít a legegyszerűbbtől a legdiszesebbig mindennemű nyomtatványokat.

Magyar gyártmányu papiros-raktár!

A MAKÓI FÜGGETLEN UJSÁG

POLITIKAI NAPILAP

Készülnek :

Irodalmi művek,
Folyóiratok,
Hirlapok,
Doktori értekezések,
Iskolai értesítők,
Körlevél,
Meghívók,
Táncrendek,
Levélfek.

Telefon-szám: 124.

kiadóhivatala a legjutányosabb áron vesz fel hirdetéseket.

Nyomatott a „Makói Független Ujság“ villanyerőre berendezett műintézetében Makón.